НОРМАТИВНЕ ЗАКРІПЛЕННЯ ПРАВОВИХ ПРИНЦИПІВ: СУТНІСТЬ ТА ЗНАЧЕННЯ НА ПРИКЛАДІ ЗАКОНОДАВСТВА З ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОЇ ТАЄМНИЦІ

ШАТРАВА Сергій Олександрович - доктор юридичних наук, професор, завідувач науково-дослідної лабораторії з проблем досудового розслідування Харківського національного університету внутрішніх справ

ORCID: https://orcid.org/0000-0002-7072-961X

ДЕНИЩУК Денис Євгенійович - кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблем досудового розслідування Харківського національного університету внутрішніх справ

ORCID: https://orcid.org/0000-0002-0285-8831

ПОГОРІЛЕЦЬ Олена Валеріївна - науковий співробітник науково-дослідної лабораторії з проблем досудового розслідування Харківського національного університету внутрішніх справ

ORCID: https://orcid.org/0000-0003-4739-4441

УДК 342.951

DOI: https://doi.org/10.71404/EP.2025.2.55

Зважаючи на зростання важливості інформації в сучасному суспільстві, а також критичне для України значення забезпечення належного рівня охорони державної таємниці, відносини в означені й сфері діяльності обрано предметом вивчення цієї наукової роботи. Мета дослідження спрямована на виявлення особливостей нормативного закріплення правових «принципів» на прикладі національного законодавства з охорони державної таємниці.

В статті розглянуто сутність та значення поняття правові «принципи», а також оцінено сучасний стан нормативного врегулювання правових «принципів» в сфері охорони державної таємниці.

В ході дослідження охарактеризовано особливості чинного Закону України «Про державну таємницю» та виявлено його недоліки щодо врегулювання правових «принципів» в означеній сфері діяльності.

Результатом дослідження стали: розширення і уточнення визначення поняття категорії правові «принципи»; та обґрунтування їх класифікації.

Проведене дослідження дозволило запропонувати нормативно-правові удосконалення до чинного Закону України «Про державну таємницю» щодо закріплення в його змісті спеціальних «принципів», які відповідають реальним особливостям побудови роботи в сфері охорони державної таємниці.

Ключові слова: адміністративне право, законотворчість, інформація, критерій, нормотворення, обмеження доступу, секретність.

Постановка проблеми

На сучасному рівні розвитку суспільства важко переоцінити роль «інформації». З цього приводу, наприклад, О. Абадаш в 2014-му році підкреслює: «в умовах XXI ст. інформація набула чи не найбільшого значення і стала важливим продуктом життєдіяльності людини та суспільства. У кожній державі є інформація, яка має для неї особливу цінність, тобто інформація, що відноситься до державної таємниці» [1, с. 174].

Не дивлячись на важливість «інформації», маємо констатувати, що на теперішньому етапі розвитку науки сама́ сутність категорії «інформація» недостатньо охарактеризована. Адже остання все ще не може бути однозначно віднесена, ані до енергії, ані до матерії, які є класичними науковими кате-

горіями. Але вже зараз «інформація» розцінюється як критично важлива цінність. Відтак відносини, що стосуються «інформації» обов'язково потребують правового врегулювання, а окремі категорії «інформації», такі як «державна таємниця», навіть вимагають спеціального юридичного захисту.

Зазначимо, що правове визначення терміну «інформація» в національному законодавстві вперше було надане наприкінці 1992-го року [2] в Законі України «Про інформацію». Стаття 1 названого Закону розглядає «інформацію» як: «будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді» [3].

Цілком очевидно, що запропоноване нормативне тлумачення ніяк не вирішує загальнонаукової понятійної невизначеності, притаманної категорії «інформація». В свою чергу, означена особливість безперечно не може не ускладнювати відповідне нормативно-правове врегулювання. В такому випадку, при подальшому розвитку і удосконаленні законодавства важливого значення набувають інші, більш традиційні правові категорії. Наприклад, такі як правовий «принцип».

Поняття «принцип» на міжгалузевому рівні характеризується як: «визначальне положення, вихідний пункт, передумова певної концепції або теорії»[4, с. 271]. В сфері права вчені тлумачать «принципи» як: «найбільш загальні та стабільні імперативні вимоги, закріплені в праві, які є концентрованим виразом найважливіших сутнісних рис і цінностей, що притаманні … системі права, і визначають її характер та напрями подальшого розвитку» [5, с. 240]. Втім, на рівні законодавства поняття «принцип» невизначене, а ті майже 80-ть термінів, що нормативно закріплені, мають вузьке значення і спрямовані на пояснення змісту лише окремих «принципів» [6].

Важливо, що «принципи», будучі нормами права, зазвичай не містять санкцій. Тож, у поєднанні із такими переліченими вище властивостями як загальність та стабільність, «принципи» сприймаються як щось незмінне та декларативне. В свою чергу, це призводить до недооцінювання їх практичної значущості. Натомість останні передусім виконують суто управлінську функцію.

За традиціями національної законотворчості «принципи» зазвичай закріплюються напочатку законодавчих актів. При цьому, статті закону наділяються відповідними назвами, в яких зазначено, що ідеться саме про «принципи». Викладання «принципів» формується стисло і вмістко. В той же час, наприклад, в європейській традиції визначення «принципів» можуть бути більш багатослівні й не схожі на звичні нам лаконічні конструкції. В міжнародній практиці інколи навіть зустрічають доволі об'ємні нормативні й рекомендаційні документи, що вже в самій своїй назві мають слово «принципи». Такі особливості ускладнюють ідентифікацію окремих правових норм саме як «принципів». Зауважимо, що певні варіації щодо унормування зустрічаються також і в національній нормотворчій практиці.

Підсумовуючи викладене, є підстави стверджувати, що внаслідок розвитку суспільства виникає необхідність нормативно врегульовувати відносини, що стосуються категорій, природа яких недостатньо вивчена наукою (наприклад, таких як «інформація»). Необхідність компенсації цих обставин змушує приділяти більшу увагу техніці нормотворення і основним елементам нормативно-правових актів, серед яких однім з важливих є правові «принципи». Останні широко застосовуються в законодавстві для забезпечення управлінської функції, але не мають власного термінологічного визначення та відрізняються різноманітністю викладення. Отже, виявляється доцільним розглянути особливості «принципів» як окремого правового інструменту. І зробити це варто на прикладі законодавства з охорони державної таємниці, адже воно стосується тієї «інформації», яка однозначно визнана державою як вкрай цінна.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Одразу зазначимо, що загальну проблематику правових «принципів» досліджувало чимало науковців з різних галузей юридичних наук. Свої наробітки до опрацювання означеного питання внесли, наприклад, такі

вчені як: А. Бабенко, О. Бандурка, О. Борисова, Ю. Волошин, О. Джафарова, О. Зайчук, М. Кельман, М. Козюбра, А. Колодій, О. Мурашин, С. Погребняк, О. Старчук, Т. Фулей, Н. Хома, М. Цвік, І. Шаповалова, С. Шатрава, Л. Явич та багато інших.

В свої дослідженнях увагу вивченню окремих особливостей «принципів», зокрема тих, що стосуються охорони державної таємниці, приділяли такі науковці як: О. Абадаш, Г. Артюшин, О. Архипов, І. Божков, В. Ворожко, І. Грищенко, Н. Ковтун, Р. Корсун, О. Корченко, О. Кузьменко, В. Макаренко, А. Марущак, І. Мейдич, В. Навроцька, В. Окіпнюк, О. Парфіло, В. Пилипчук, О. Розвадовський, О. Семенюк, С. Сидоренко, В. Сідак, І. Смолькова, Є. Тищенко, Т. Ткачук, Д. Усов, А. Федоров, С. Чертопруд, О. Шамсутдінов та інші.

Окремо варто згадати такі наукові матеріали як: *фахова наукова стаття* – «Загальні принципи охорони державної таємниці» (А. Пашков; 2009 рік) [7]; *фахова наукова стаття* – «Функціонування системи охорони державної таємниці в Україні: організаційно-правова структура, принципи та завдання» (Ю. Дрейс; 2014 рік) [8]; *тези наукової доповіді* – «Принципи контролю за станом охорони державної таємниці» (С. Гусаров; 2017 рік) [9]; *навчальний посібник* – «Охорона державної таємниці в Україні» (А. Гуз, І. Касперський, С. Князєв; 2017 рік) [10]; *фахова наукова стаття* – «Особливості правового регулювання захисту державної таємниці в Україні та за її межами» (В. Галушка, Г. Тіхонов; 2021 рік) [11] тощо.

Констатуючи вагомий об'єм відповідних напрацювань, «слід відмітити, що суспільні відносини в сфері державної таємниці постійно трансформуються та розширюються, що зумовлено загальною тенденцією до розширення кола інформаційних відносин, тому правове забезпечення функціонування системи охорони державної таємниці в сучасних умовах потребує постійного вивчення, дослідження та вдосконалення на законодавчому і підзаконному рівнях» [1, с. 177].

Наголосимо також на тому, що від початку повномасштабного військового російського нападу проблематика охорони державної таємниці набрала ще більшого значення. Водночас із тим, нормативно-правове удосконалення в цей час також не припинялось. Про це свідчать, зміни, що були внесені до Закону України «Про державну таємницю» законами: № 2107-IX від 03.03.2022; № 2849-IX від 13.12.2022; № 3310-IX від 09.08.2023; № 3509-IX від 08.12.2023; № 4019-IX від 10.10.2024.

Варто також відмітити, що в другій половині 2023-го року було видано Закон України «Про правотворчу діяльність». «Цей Закон визначає правові та організаційні засади правотворчої діяльності, принципи і порядок її здійснення, учасників правотворчої діяльності, правила техніки нормопроектування, порядок здійснення обліку нормативно-правових актів, а також правила дії нормативно-правових актів, усунення прогалин, подолання колізій у нормативно-правових актах та здійснення контролю за реалізацією нормативно-правових актів» [12]. Тобто названий Закон закріплює са́ме ті правові засади, які важливі для тематики нашого дослідження. Доречи, цей Закон також вже встиг отримати 2-і зміни, що були внесені до нього в 2024-му році.

Звернемо увагу також й на той факт, що в складі чинного Закону України «Про державну таємницю» немає статей, які б містили в своїх назвах слово «принципи». Але відповідні категорії в ньому все ж закріплені. Їх містить стаття 10 «Порядок віднесення інформації до державної таємниці». Названа стаття була доповнена переліком відповідних «принципів» лише в 2020-му році (частини 4 та 5) [13].

З викладеного витікає, що проблематика правових «принципів» в сфері регулювання відносин, пов'язаних з «інформацією», залишається важливою і її значення навіть підвищується, особливо в тій частині, що стосується охорони державної таємниці. Означені події відбуваються в умовах поступових трансформацій законодавства, що і обґрунтовує актуальність обраної теми дослідження.

Мета дослідження спрямована на виявлення особливостей нормативного закріплення правових «принципів» на прикладі законодавства з охорони державної таємни-

ці. *Предмет* дослідження становлять відносини в сфері охорони державної таємниці. *Завдання* дослідження вимагають: уточнити сутність та значення категорії правові «принципи»; охарактеризувати сучасний стан нормативного врегулювання правових «принципів» в сфері охорони державної таємниці; спираючись на зроблені висновки, запропонувати заходи щодо удосконалення чинного законодавства. Для вирішення поставлених задач застосовано *метод діалектики*, який спирається на використання універсальних логічних форм «мислення, в яких відображені ті загальні властивості, відношення і зв'язки, які існують в об'єктивній реальності» [14, с. 13].

Виклад основного матеріалу

Наразі загально відомим є визначення поняття «принципів» як основоположних засад певної діяльності. Втім, на наш погляд, таке тлумачення недостатньо пояснює, яким саме чином «принципи» виконують свою управлінську функцію. Отже, варто більш докладно з'ясувати сутність означеної категорії.

Ціла низка словників та енциклопедій стверджують, що слово «принцип» походить від латинського «principium», що перекладається як: основа, начало, первень [15; 16, с. 480]. Поняття «принцип» також варто тлумачити як: «визначальне положення, вихідний пункт, передумову певної концепції або теорії»[4, с. 271]. Або розглядати як: «особливість, покладену в основу створення чи здійснення чого-небудь; переконання, норму, правило, яким керуються під час здійснення чогось» [17, с. 492]. Отже, загальнонаукові тлумачення здебільшого збігаються із представленим нами вище узагальненим стислим визначенням. Тож, доцільно дослідити також й характеристики «принципів» як правової категорії.

Щодо викладеного, наприклад, Г. Райт слушно зазначає, що «категорія «принцип» є ключовою для юриспруденції. Принципи синтезують і відбивають об'єктивність законів суспільного розвитку, характерні риси практики управління» [18, с. 16].

Також в сфері управління «принципи» трактуються як: «закономірності, відносини, взаємозв'язки, … на яких ґрунтується певна діяльність» [19, с. 37]; або як «позитивні закономірності, пізнані наукою і практикою, закріплені у правових нормах» [20, с. 22].

Отже, «принципи» варто розцінювати як орієнтири для прийняття управлінських рішень підчас провадження певної діяльності. А їх застосування має гарантувати бажаний рівень управлінської ефективність та запобігати хибним рішенням у окремій професійній сфері. Таким чином, використання унормованих «принципів» дозволяє розрізнити управлінську діяльність в одній сфері, від такої самої діяльності в іншій.

Підкреслимо, що специфіка управлінської діяльності полягає в продукуванні управлінських рішень. При цьому, особливість полягає в тому, що перевірити «правильність» прийнятих адміністративних рішень вкрай важко не лише на етапі їх прийняття, але і після їх реалізації.

Зазначена особливість обумовлюється тим, що приймаючи управлінське рішення відповідні владні суб'єкти орієнтуються передусім не на об'єктивні закономірності (які існують наприклад, в фізиці або хімії і в межах цих наук називаються законами), а на суб'єктивне сприйняття ситуації та різноманітні обґрунтування. При цьому, вже прийняте рішення зазвичай виключає можливість перевірки результатів всіх інших варіантів дій.

Відтак, управлінські рішення здебільшого поділяються не на правильні і неправильні, а на ті що були прийняті і призвели або не призвели до бажаного результату й такі, від прийняття яких відмовились. Тож, не маючи об'єктивних критеріїв (таких якими володіють точні науки), фахівці в правничій сфері змушені створювати власні засоби гарантування якості управлінських рішень. На наш погляд, таким засобом і є категорія «принцип». Втім, «на відміну від закономірностей, принципи суб'єктивні за своєю природою. Вони формулюються людьми на основі пізнання закономірностей та досвіду практичної діяльності» [21, с. 105]. Проте, навіть попри цю обставину «принципи» ефективно використовуються як певні критерії при обґрунтуванні, виборі та прийнятті управлінських рішень.

Визначивши таким чином сутність та призначення «принципів», перейдемо до з'ясування особливостей їх нормативного закріплення в сфері охорони державної таємниці. З цього приводу стаття 2 Закону України «Про державну таємницю» повідомляє, що: «відносини у сфері охорони державної таємниці регулюються Конституцією України, законами України «Про інформацію» та «Про доступ до публічної інформації», цим Законом, міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України та іншими нормативно-правовими актами» [22].

Із переліченого, Конституція України має найвищу силу. Щодо інших законів, то за своєю юридичною силою вони однакові. Але Закон «Про державну таємницю» може розглядатись як спеціальний, а інші перелічені закони як загальні. Відтак, при виявленні протиріч або невідповідностей між нормами цих законів пріоритет будуть мати положення Закону «Про державну таємницю», як спеціального закону [12, ст. 66]. В контексті особливостей діяльності з охорони державної таємниці, встановлення такого співвідношення є доволі важливим.

Як ми вже зазначали раніше, закріплення «принципів» в Законі України «Про державну таємницю» реалізовано в статті 10 «Порядок віднесення інформації до державної таємниці». Отже, перелічені в ній «принципи» стосуються виключно цієї операції, а не всієї діяльності з охорони державної таємниці.

Щодо «принципів» загальної дії, то вони унормовані таким чином: ст. 8 Конституції України проголошує «принцип верховенства права»; стаття 2 Закону України «Про інформацію» містить 6 «принципів» – «гарантованість права на інформацію; відкритість, доступність інформації, свобода обміну інформацією; достовірність і повнота інформації; свобода вираження поглядів і переконань; правомірність одержання, використання, поширення, зберігання та захисту інформації; захищеність особи від втручання в її особисте та сімейне життя» [3]; стаття 4 Закону України «Про доступ до публічної інформації» закріплює 3 «принципи» – «1) прозорості та відкритості діяльності суб'єктів владних повноважень; 2) вільного отримання, поширення та будь-якого іншого використання інформації, що була надана або оприлюднена відповідно до цього Закону, крім обмежень, встановлених законом; 3) рівноправності, незалежно від ознак раси, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, мовних або інших ознак» [23].

Із наведеного цілком зрозуміло, що охорона державної таємниці не може здійснюватися відповідно до «принципів» відкритості, доступності інформації або свободи її обміну тощо. Отже, ми маємо справу із прогалиною в законодавстві, а управлінська діяльність в сфері охорони державної таємниці виявляється врегульованою лише на рівні окремих процедур. Такий підхід, безперечно, ускладнює повсякденну посадову, а тим більше, управлінську діяльність працівників у сфері охорони державної таємниці.

Зважаючи на все викладене, також виникає потреба класифікувати «принципи» за їх силою та сферою дії. Доречи, інші дослідники і раніше звертали увагу на подібну необхідність. Ми ж лише виявили це для окремої сфери діяльності на конкретному прикладі. Із зазначеного також витікає, що подальше формування спеціальних «принципів» в сфері охорони державної таємниці доцільно здійснювати спираючись на реальні закономірності побудови роботи з секретною інформацією.

Висновок

Враховуючи виявлені особливості нормативного закріплення правових «принципів» у сфері охорони державної таємниці виникають підстави для пропонування таких аргументованих висновків і рекомендацій.

Доведено, що правові принципи є важливою складовою нормативно-правового врегулювання управлінської (адміністративної) діяльності. Для повного й усестороннього розкриття сутності дії «принципів» означене поняття доцільно тлумачити як: основоположні засади діяльності, які виступають критеріями правильності прийняття і оцінки управлінських (адміністративних) рішень.

Враховуючи особливості сфер дії законів та різницю в їх юридичній силі пропонуємо класифікувати правові «принципи», розділяючи їх на такі групи: 1) «конституційні принципи» (діють у всіх галузях права та мають найвищу юридичну силу); 2) «спеціальні принципи» (діють в межах, визначених спеціальним законом де мають вищу юридичну силу); 3) «особливі принципи» (мають обмежену сферу застосування, в якій користуються юридичною силою спеціального закону, в якому вони закріплені); 4) «загальні принципи» (в сфері визначеній законом упорядковують всю діяльність, поступаючись в пріоритеті правовим нормам спеціального закону).

Виявлено прогалину законодавства щодо врегулювання «спеціальних принципів» у сфері охорони державної таємниці. Для виправлення означеного недоліку, враховуючи реальні особливості побудови роботи з охорони державної таємниці, пропонуємо закріпити в Законі України «Про державну таємницю» такі «спеціальні принципи»: 1) законності; 2) необхідного знання (передбачає виключно вмотивований доступу до інформації); 3) персональної відповідальності; 4) комплексного оцінювання інформації (враховує ступінь секретності не лише окремих відомостей, але й їх важливість за сукупністю); 5) обліку інформації та документування діяльності (передбачає контролювання не лише інформації та її носіїв, але й дій щодо забезпечення вимог режиму секретності і охорони державної таємниці).

Література

1. Абадаш О.В. Становлення системи охорони державної таємниці в незалежній Україні (законодавче забезпечення). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. 2014. № 11 Том 1. С. 174-177.

2. РАДА (Верховна Рада України, Законодавство України), «Термінологія законодавства : Термін «Інформація»». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/11563

3. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII (із змінами). Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 48, ст. 650. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#top

4. Літературознавча енциклопедія : у 2 т. / авт.-уклад. Ю.І. Ковалів. Київ : ВЦ «Академія», 2007. Т. 2 : М-Я. 624 с.

5. Загальна теорія держави і права: підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів / М.В. Цвік, О.В. Петришин, Л.В. Авраменко та ін.; За ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України М.В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України О.В. Петришина. Харків : Право, 2011. 584 с.

6. РАДА (Верховна Рада України Online – Офіційний вебпортал парламенту України), «Законодавство України / Термінологія законодавства: Пошук у назвах термінів (принцип)». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/term?find=1&text=принцип

7. Пашков А.С. Загальні принципи охорони державної таємниці. *Збірник наукових праць Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2009. Вип. № 17.

8. Дрейс Ю. Функціонування системи охорони державної таємниці в Україні: організаційно-правова структура, принципи та завдання. *Український науковий журнал з інформаційної безпеки*. 2014. Вип. 20 т. 2. С. 176-184. DOI: https://doi.org/10.18372/2225-5036.20.7305

9. Гусаров С.М. Принципи контролю за станом охорони державної таємниці. Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави. Тези доповідей VI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 1 грудня 2017 р.). С. 189-193.

10. Охорона державної таємниці в Україні: навч. посіб. / Гуз А.М., Касперський І.П., Князєв С.О., та ін. Київ : Нац. акад. СБУ, 2017. 216 с.

11. Галушка В., Тіхонов Г. Особливості правового регулювання захисту державної таємниці в Україні та за її межами. *Підприємництво, господарство і право (Кримінальне право)*. 2021. № 1/2021. С. 205-209. DOI: https://doi.org/10.32849/2663-5313/2021.1.36

12. Про правотворчу діяльність : Закон України від 24.08.2023 р. № 3354-IX (із змінами). Відомості Верховної Ради (ВВР),

2023, № 93, ст. 364. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3354-20#top

13. Про оборонні закупівлі : Закон України від 17.07.2020 р. № 808-IX (із змінами). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/808-20#top

14. Костицький М.В. Про діалектику як методологію юридичної науки. *Філософські та методологічні проблеми права.* 2012. № 1/2012. С. 3-17.

15. Вільна енциклопедія (Вікіпедія), «Принцип». URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Принцип

16. Гасяк О.С. Формальна логіка. Розв'язкові процедури, алгоритми, словник базових термінів і понять: навч. посібник. Вид. 2-ге, переробл. та доповн. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2014. 544 с.

17. Тлумачний словник української мови / уклад. Т.В. Ковальова, Л.П. Коврига. Харків : Синтекс, 2005. 672 с.

18. Державне управління / Глен Райт ; пер. з англ.: В. Івашко, О. Коваленко, С. Соколик ; Ін-т держ. упр. та самовряд. при Каб. Міністрів України. Київ : Основи, 1994. 191 с.

19. Державне управління : навч. посіб. / Мельник А.Ф., Оболенський О.Ю., Васіна А.Ю., Гордієнко Л.Ю. Київ : Знання-Прес, 2003. 343 с.

20. Колпаков В.К., Кузьменко О.В. Адміністративне право України : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2003. 256 с.

21. Плішкін В.М. Теорія управління органами внутрішніх справ : підручник / за ред. Ю.Ф. Кравченка. Київ : Нац. акад. внутр. справ України, 1999. 702 с.

22. Про державну таємницю : Закон України від 21.01.1994 р. № 3855-XII (із змінами). Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 16, ст. 93. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text

23. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-VI (із змінами). Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 32, ст. 314. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#top

NORMATIVE CONSTITUTION OF LEGAL PRINCIPLES: ESSENCE AND SIGNIFICANCE USING THE EXAMPLE OF LEGISLATION ON THE PROTECTION OF STATE SECRETS

Given the growing importance of information in modern society, as well as the critical importance for Ukraine of ensuring an adequate level of protection of state secrets, relations in the specified sphere of activity were chosen as the subject of this scientific work. The purpose of the study is to identify the features of the normative consolidation of legal «principles» using the example of national legislation on the protection of state secrets.

The article examines the essence and meaning of the concept of legal «principles», and also assesses the current state of regulatory regulation of legal «principles» in the sphere of state secret protection.

During the study, the features of the current Law of Ukraine «On State Secrets» were characterized and its shortcomings were identified in terms of regulating legal «principles» in the specified sphere of activity.

The results of the study were: expansion and clarification of the definition of the concept of the category of legal «principles»; and justification of their classification.

The conducted research allowed us to propose regulatory and legal improvements to the current Law of Ukraine «On State Secrets» regarding the consolidation of special «principles» in its content that correspond to the real features of the construction of work in the field of state secret protection.

Key words: administrative law, lawmaking, information, criterion, rulemaking, access restrictions, secrecy.